

הַלֶּכָה כִּישׁ אֹמְרִים ■ וכך נפסק להלכה (שו"ע או"ח שיד, א).

לא שנו אלא במקום העשוי לשמור את ריח היין, שלא יתנדף ויתקלקל, שבמקום זה עושים סתימה שאינה מעולה והפתח לא מתבטל (ראה רש"י). ויש מפרשים, שלשמור היינו להוציא את היין מהשמרים (ר"י), שהסתימה במקום זה עשויה להיפתח כדי להוציא את היין מהשמרים, ומלכתחילה אין מהדקים אותה (ר"י).

היכי דמי לשמור, היכי דמי לחזק, שהאיסור באופן של 'לחזק' אינו אלא מדרבנן, והכמים לא אסרו גם בסתימה מעולה כל זמן שהיא בגדר 'לחזק' (חזו"א או"ח נא, ז).

למטה מן היין זהו לחזק - שבמקום זה צריך לעשות סתימה חזקה מפני כובד היין (ראה רש"י וחזו"א או"ח נא, יז), אכן, לא נתברר בגמ' האם גובה היין בחבית נמדד לפי זמן הסתימה, או לפי הרגל ההשתמשות ברוב פעמים (חזו"א שם).

תנאי דמסייע לך, שדין פתח אינו פוקע אלא בסתימה מעולה (רש"י). אכן אין הכרעה מפורשת בברייתא במחלוקת רב חסדא ורבא, אלא שכיון ששמענו מהברייתא שפתח אינו בטל, אין להחמיר ודי שנחמיר למטה מן השמרים (חזו"א או"ח נא, יז). ■ **להלכה**, פתיחת נקב ישן מותרת למעלה מהשמרים (כדעת רבא) (שו"ע או"ח שיד, ב, וראה שם ג-ד פרטים נוספים).

פרץ את פצימיו מטמא כל סביביו - כדין קבר שמטמא סביביו ארבע אמות, וגזירה דרבנן היא, כדי שלא יבוא להאחיל על המת עצמו (ע"פ רש"י כאן וב"ב יב, א ד"ה פרץ). ויש שפירש, שכיון שפרץ את פצימיו נעשה 'לקבר סתום', שהנוגע בו מכל סביביו טמא (רמב"ם סומות מת ז, א; וראה רמ"א י"ד שעא, ה, וביאור הגר"א שם טו ו-יח).

גובתא וכו' אהדורי דכולי עלמא לא פליגי דשרי, שהקנה עומד ומיוחד לכך ואינו מתקן כלי, ובלבד שלא יתקענו בחזקה באמצעות מסמרים, שדבר זה אסור משום 'מכה בפטיש' (משנ"ב שיד, כ), וחייב עליו חטאת (חזו"א או"ח נא, יח, בדעת המשנ"ב). ויש מצדדים להתיר אפילו לתקוע בחזקה, וכדין כיסוי כלי (חזו"א שם, והוסיף שלמעשה אין להקל נגד המשנ"ב, וראה משנ"ב מהד' דרשו שם הע' 18).

כי פליגי דהתיבה ולא מתקנא - שהקנה חתוך, אבל לא נתנוהו מעולם בנקב למדוד האם גודלו מתאים לגודל הנקב (רש"י), ויש מפרשים, שהקנה חתוך אבל עדיין צריך תיקון, ומכל מקום מותר להכניסו בנקב ואין חוששים שמא יתקנו (ראה רמב"ם שבת כג, ו וב"י שיד, ה, ומשנ"ב שם בדעתו). ■ **להלכה**, מותר להניח קנה חלול בחבית, אף שלא היה בו מעולם (שו"ע או"ח שם), ויש מתירים אפילו כשהקנה מחוסר תיקון (וכדעת הרמב"ם) (משנ"ב, וראה שם פרטים נוספים).

מישחא וכו' הקדמה. הממרח דבר מהמינים ששייך בהם מירוח ומחליק את פניהם, חייב משום 'ממרח' שהוא תולדת 'ממחק' (ראה רמב"ם שבת יא, ו), ובסוגינתו דנים בדין מירוח בשמן עבה, שאין המירוח ניכר בו (ב"י או"ח שיד, יא), לפי שהוא דבר רך, שגם לפני החלקתו הבלטות והשקיעות שבו לא מתקיימים, ואין בו מירוח מהתורה (תולדות שמואל [לר"מ קליין אב"ד אוהעלי] כללי מלאכות שבת לב, ו).

מאן דאסר, גזרינן משום שעה, לפי שבשמן עב, יש מירוח קצת (ב"י שם), ואסור אפילו להניח על הנקב מלמעלה, שמא ימרח (עולת שבת שם, כ). ■ **וכך נפסק להלכה** (שו"ע ומשנ"ב שם).

איכא ביניהו דקטים ומנחי - שיש לפניו הרבה עלים קטומים, שלדעת רב אשי מותר, שאין חשש שמא יקטום, ולדעת רב

יימר מדיפתי אסור, שמא יעשה מרוב (ראה טור או"ח שיד, ה וביאור הגר"א שם בדעתו, ע"פ גירסת הגמ' 'ומנחי' בלשון רבים). ויש מפרשים שהנפק"מ בין האמוראים היא כאשר העלה מונח בחבית מבעוד יום, שלדעת רב אשי מותר, שאין חשש שמא יקטום, ולרב יימר אסור שמא יעשה מרוב (ראה רבינו חננאל וביא"ל שם בדעתו). ■ **להלכה**, טעם האיסור משום שמא יעשה מרוב [כרב יימר מדיפתי] (שו"ע שם), ואסור אפילו כשיש לפניו כמה עלים קטומים (משנ"ב שם), ויש סוברים שטעם האיסור משום שמא יקטום [כרב אשי], וכאשר יש כמה עלים, מותר (רמ"א שם).

בי סדיא וכו' - היוצא מעוטף בלבדים העשויים לשימוש של כר וכסת (רש"י). והוזכר דין זה כאן אגב השמועות הקודמות שנחלקו בהם רב ושמואל (רבינו חננאל). ■ **להלכה**, אסור לצאת לרשות הרבים ולכרמלית בעיטוף בלבדים קשים, ואם אינם קשים מותר (שו"ע או"ח שא, לה, וראה משנ"ב שם פרטים נוספים).

מאן דחזא סבר משום דבי סדיא אסור, שאין להנות ממעשה שבת גם בדבר שהמלאכה לא עשויה תיקון בגופו אלא שהעבירוהו באיסור ממקום למקום (מהרש"ם ג, שלד, לדעת הסוברים כן). עוד יש לפרש, ש'מאן דחזא' סבר שרב החמיר על עצמו בדבר זה משום מעשה שבת, שאילו מעיקר הדין, אין איסור להנות ממעשה שבת אלא כאשר המלאכה עשתה תיקון בגופו (מהרש"ם שם, לדעת המקילים בזה, וכמובא בביא"ל שיה, א).

משנה. מי שנששרו כליו בדרך במים - שנפלו בגדיו למים ונרטבו (רש"י). ואפילו שהוא עצמו לא נפל למים אלא רק בגדיו, יכול ללבשם (שפת אמת, ע"פ רש"י; מאירי), כשאין לו בגדים אחרים, שאם לא כן, אסור לטלטל בגדים רטובים (משנ"ב שם), וכן אם נרטבו האנפלאות [גרייט], יכול להמשיך ללכת בהם, למרות שבדאי יסחוט את המים בעת הליכתו, שאיסור סחיטה זה אינו אלא מדרבנן, משום שהוא כלאחר יד, והמים הנסחטים הולכים לאיבוד, ולא גזרו על בגדיו שהולך בהם (מנחת שבת על קישור שו"ע פ, קלא, ובק"א ז, וראה משנ"ב מהד' דרשו שא הע' 111).

מהלך בקו ויאינו חושש שיאמרו שכיבסם בשבת (רש"י ביצה לה, ב). ויש מפרשים שאינו חושש שמא יבוא לידי סחיטה (רמב"ם שבת כב, כ; טור או"ח שא, מה), שלא מנעו חכמים מהאדם ללבוש את בגדיו (משנ"ב שא, קסב), משום כבוד הבריות (תוס' י"ט). ■ **וכך נפסק** להלכה (שו"ע ומשנ"ב שם), ויזהר שלא ינער את בגדיו הרטובים, שניעור נחשב לסחיטה (ביא"ל שם).

שושקן בחמה אבל לא כנגד העם, שלא יחשדוהו שכיבסם בשבת (רש"י), שהרואה עלול לטעות שהדבר מותר, ויבוא להיכשל באיסור (ראה שדי חמד כללים, פ, ע"פ רש"י חולין מא, ב).

גמרא. כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפלו בחדרי חדרים אסור, שמא יראהו אדם, או שמא יבוא לעשות כן גם ברשות הרבים ויתרץ לעצמו שאין אדם רואהו (ר"ן ביצה ה, מדפי הריף), ועוד, שלא חילקו חכמים בתקנותיהם (מחצית השקל תרמ, ח).

■ **להלכה**, אין שוטחים בשבת בגדים שנשרו במים ליבוש, מפני מראית העין, שלא יחשדוהו שכיבסם בשבת, ואפילו בחדרי חדרים אסור (שו"ע או"ח שא, מה). ויש אוסרים גם כאשר נפלו עליהם מעט מים (משנ"ב שם). והשוטח בגדים מערב שבת, יכול להשאירם תלויים בשבת (שו"ע שם, וראה הנהגת החזו"א במשנ"ב מהד' דרשו שם הע' 118).